

Локална отчетна, транспарентна и одговорна локална самоуправа ЛОТОС 2014

... policy impact since 2004

Center for
Research and
Policy
Making

Центар за Истражување и Креирање Политики
Цицо Поповиќ 6-2/9, 1000 Скопје, Македонија
Тел.: +389 3109 932
Е-пошта: crpm@crpm.org.mk

Проектот е финансиран од Европската Унија
Содржината на овој документ е единствена одговорност на
Центарот за истражување и креирање политики,
и на ниту еден начин не ги одразува ставовите на Европската Унија

Center for
Research and
Policy
Making
... policy impact since 2004

Локална отчетна, транспарентна и одговорна локална самоуправа ЛОТОС 2014

Center for
Research and
Policy
Making

Центар за Истражување и Креирање Политики
Цицо Поповиќ 6-2/9, 1000 Скопје, Македонија
Тел.: +389 3109 932
Е-пошта: crpm@crpm.org.mk

Проектот е финансиран од Европската Унија
Содржината на овој документ е единствена одговорност на
Центарот за истражување и креирање политики,
и на ниту еден начин не ги одразува ставовите на Европската Унија

Вовед

Целта на овој документ за јавни политики е да даде препораки до општините кои што беа опфатени со ЛОТОС¹ истражувањето, реализирано во период мај – октомври 2014 год. Препораките се темелат на резултатите од истражувањето, особено на 74 те индикатори врз основа на кои се испитуваше степенот на добро управување во општините, како и на непосредниот контакт на истражувачите со општинската администрација при прибирање на податоците од посета на општините.

Во прилог се препораките за секоја од општините, групирани според планскиот регион во кој што припаѓаат.

Истражувачкиот тим на ЦИКП, заедно со локалните партнерски организации стои на располагање на општините за прашања, коментари од страна на општините, како и за евентуална помош при имплементирање на препораките.

Скопје, Мај 2015 год.

¹ Локална, отчетна, транспарентна и одговорна самоуправа. Истражувањето е дел од проектот „Размена на најдобри практики од Европската Унија за следење на антикоруптивни мерки на локално ниво“, финансиран од Европската Унија“

Препораки за добро управување на локално ниво Вардарски плански регион

Генералните препораки кои што се однесуваат на сите четири општини од Вардарскиот регион се:

Општините да донесат правилници и планови за јавност во работењето со кои формално ќе го регулираат начинот на учество на граѓаните и граѓанските организации во работата на советот на општината и во телата креирани од советот.

Дефинирање на советничките прашања во рамките на статутот и деловниците за работа на советот и нивно одржување пред усвојување на дневниот ред на седниците

Објавување на информации за работа на Комисиите формирани од страна на општината

Општините задолжително да започнат со објавување на договорите за јавни набавки на општинските интернет страници.

Општините да ги објавуваната огласите за вработувањата како и склучените договори за вработување кои се реализираат во општината.

Општините да развијат механизми за консултации на граѓаните во процесот на донесување на одлуки

Општина Чашка

Општината да ја известува јавноста во законски предвидениот рок од 7 дена пред почетокот на седницата на Советот

Да се објавуваат записниците од седниците на советот

Да се дефинираат советничките прашања со актите на општината и истите да се одржуваат пред усвојување на дневниот ред на новата седница

Договорите за јавни набавки да се објавуваат јавно (на веб страната на општината)

Да се подигне учеството на граѓаните во процесот на донесување на одлуки преку испраќање на покани до заинтересираните страни

Да се користат механизмите за консултации со јавноста секогаш кога тоа е можно.

Општина Неготино

Општината да донесе план и правилник за јавност во работењето на општината

Лицето за односи за јавноста да биде оперативно, односно да биде достапно за граѓаните и да одговора на нивните барања

Да се објавува дневниот ред за седниците на советот на општината во законски предвидениот рок од 7 дена пред почетокот на седниците

записниците од седниците на советот да се достапни за јавноста

Буџетот на општината задолжително да биде достапен за јавноста и да се објави на општинската веб страна

Да се објавуваат извештаи за напредокот на имплементацијата на политиките на локално ниво

Општина Градско

Општината да донесе план и правилник за јавност во работењето на општината

Лицето за односи за јавноста да биде оперативно, односно да биде достапно за граѓаните и да одговора на нивните барања

Да се воспостави практика за одржување на колегиуми кај градоначалникот со претходно утврден дневен ред

Да се објавува дневниот ред за седниците на советот на општината во законски предвидениот рок од 7 дена пред почетокот на седниците

Статутот и Деловникот за работат на советот да бидат достапни за граѓаните и да бидат објавени на општинската веб страна

Записниците од седниците на советот да се достапни за јавноста

Буџетот на општината задолжително да биде достапен за јавноста и да се објави на општинската веб страна

Да се подобри соработката со граѓанскиот сектор при процесот на донесување на одлуки преку испраќање на покани на засегнатите страни за учество во расправата по одредени прашања

Да се објавуваат извештаи за напредокот на имплементацијата на политиките на локално ниво

Завршната сметка да се објави на веб страна и да биде достапна на барање на граѓаните

Општина Велес

Да се донесе План за јавност во работењето на општината

Да се воспостави практика на одржување на колегиуми со раководителите на сектори кај градоначалникот според претходно утврдена агенда

Записниците од седниците на советот да бидат достапни за граѓаните и да се објават на веб страната

Буџетот да се изготвува и објавува и во форма разбирлива за обичниот граѓаните

Општина Лозово

Општината да донесе план и правилник за јавност во работењето на општината

Лицето за односи за јавноста да биде оперативно, односно да биде достапно за граѓаните и да одговора на нивните барања

Да се воспостави практика за одржување на колегиуми кај градоначалникот со претходно утврден дневен ред

Да се објавува дневниот ред за седниците на советот на општината во законски предвидениот рок од 7 дена пред почетокот на седниците

Деловникот за работат на советот да бидат достапни за граѓаните и да бидат објавени на општинската веб страна

Записниците од седниците на советот да се достапни за јавноста

Да се подобри соработката со граѓанскиот сектор при процесот на донесување на одлуки преку испраќање на покани на засегнатите страни за учество во расправата по одредени прашања

Да се објавуваат извештаи за напредокот на имплементацијата на политиките на локално ниво

Препораки за добро управување на локално ниво Источен плански регион

За секоја од општините опфатени со проектот се подготвени конкретни препораки за унапредување на транспарентноста на локалното владеење. Применувањето на овие препораки може да го унапреди локалното владеење од аспект на транспарентноста, отчетноста и одговорноста на локалните власти и да овозможи поголемо учество на граѓаните и на заедницата во процесот на креирање на локални политики.

Најголеми предизвици во оваа сфера остануваат еднаквиот третман на сите граѓани, судирот на интереси и воопшто професионалноста на општинската администрација.

Следниве препораки произлегуваат како резултат од истражувањата за оценка на состојбите во дадените општини и теренското истражување.

Генерално постои воспоставена практика и начин на работа на општинската администрација и начин на кој се уредени општинските документи, кои не се доволно транспарентни ниту отчетни. Следиве препораки се однесуваат на сите општини.

- Во поглед на известувањето на јавноста потребно е општините да ја променат практиката на неизвестување на јавноста за одржување на седниците на Советот на општината во исто време (ист ден) со советниците на начин што ќе ја известува јавноста за одржување на седниците во исто време со советниците, а најмалку 7 дена пред одржување на седницата, преку огласната табла, интернет страницата и/или преку други средства за информирање. Оваа препорака важи и за објавување на дневниот ред и работните материјали за седницата на Советот на општината во исто време кога е пратен на советниците, а најмалку 7 дена пред одржување на седницата, преку огласната табла, интернет страницата и/или преку други средства за информирање, како истите би биле навремено достапни за граѓаните.

- Потребно е Советот на општина да усвои Правилник за јавност во работата на општината во кој се дефинирани, регулирани и систематизирани процедурите за подигање на транспарентноста на општината. Исто така, потребно е да се донесе План за јавност во работата на општината во кој се операционализирани процедурите за јавност во работењето на општината.

- Во поглед на усвоените записници од седниците на Советот на општина препорачливо е да се објавуваат сите усвоени записници директно на општинската интернет страница и општинската огласна табла или на некој друг, погоден начин што ќе ги направи достапни за јавноста.

- Кај финансиските извештаи, потребно е општините да објавуваат документи со дополнителни информации, односно завршна сметка за последната година со информации разбирливи за граѓаните, во однос на тоа како се трошат локалните јавни финансии.

- Да се изработи и да се спроведува процедура за процесот на консултации со јавноста при подготовка и донесување на буџетот на општината и на другите стратешки документи.

- Потпишаните договори за јавни набавки треба редовно да се објавуваат на општинската интернет страна.

- Препорачливо е општините да изготвуваат и да објавуваат на интернет страната, на огласна табла или на друг погоден начин, документ со информации за општинскиот буџет за секоја година во форма разбирлива за обичниот граѓанин, со доволно разбирливи

информации и објаснувања. За поголема транспарентност во оваа насока, потребно е критериумите и износот за буџетска алокација на општината за трансфери на фондови од националните до локалните институции да се објавуваат на интернет страницата на општината.

- Во поглед на општинските вработувања, потребно е општините да ги објавува на општинската интернет страница како огласите, така и одлуките за вработување.

- Кај учеството и соработката со граѓаните и граѓанските здруженија во процесот на донесување одлуки и имплементација на локалните политики потребно е општините редовно да испраќаат покани за учество на седници на Советот до претставници на граѓански организации.

- Потребно е општините да објавуваат годишна работна програма по сектори во последната година со јасно утврдена временска рамка за имплементација и индикатори за успех. Истото се однесува и за потребата од објавување на предвидениот буџет за секоја активност од годишната програма и за објавувањето на извештаи за напредокот на имплементацијата на активностите.

- Потребно е објавувањето на извештаи за работата на инспекторите кои вршат мониторинг на општинските услуги.

Општина Штип

- Во поглед на советничките прашања, потребно е со деловникот за работа на Советот на општината да се дефинира кога на седниците на Советот на општината се одржуваат советничките прашања, а најдобро би било кога тие би се дефинирале во деловникот и би се одржувале на почетокот на секоја седница на Советот.

- Иако постојат пишани критериуми за доделување на финансиски средства од страна на општината на граѓанските здруженија во форма на Правилник и истите се достапни за пошироката јавност на официјалната интернет страница, сепак, на интернет страницата не постои документ со листа на граѓански здруженија на кои им се доделени финансиски средства за последната година, ниту објавен список за тоа кои граѓански организации не се подобни за добивање на финансиски средства поради конфликт на интереси.

- Препорачливо е општина Штип да ги поканува претставниците на месните заедници со цел истите да учествуваат во работата на Советот на општина Штип.

- Во однос на правото на поплаки и претставки од страна на граѓаните и остварувањето на истото од страна на граѓаните, потребно е на огласната табла и на интернет страницата на општината да биде објавена информација за службените процеси со јасни чекори за поднесување на поплаки и претставки од страна на граѓаните, како на пример објавен и лесно достапен формулар за поплаки или пријавување на случаи на корупција.

Општина Свети Николе

- Не постојат пишани критериуми за доделување на финансиски средства од страна на општината на граѓанските здруженија во форма на Правилник и на интернет страницата не постои документ со листа на граѓански здруженија на кои им се доделени финансиски средства за последната година, ниту објавен список за тоа кои граѓански организации не се подобни за добивање на финансиски средства поради конфликт на интереси.

- Одржување на јавни консултации со граѓаните со цел да се направи проценка на потребите на локалната заедница и со тоа би резултирало со барем еден проект на општината.

Општина Зрновци

- Интернет-страницата на општината да добие поинформативен карактер и да биде насочена кон информирање за услужните дејности на општината, контакти со општинската администрација и контакт со советниците.

- На видни места на влезовите на општината да се истакнат главните надлежности на општината и на подрачните одделенија на министерствата и агенциите.

- На интернет-страницата на општината да се објави буџетот на општината за тековната година и завршната сметка од претходната година.

- Не постојат пишани критериуми за доделување на финансиски средства од страна на општината на граѓанските здруженија во форма на Правилник и на интернет страницата не постои документ со листа на граѓански здруженија на кои им се доделени финансиски средства за последната година, ниту објавен список за тоа кои граѓански организации не се подобни за добивање на финансиски средства поради конфликт на интереси.

Општината да назначи лице за однос со јавноста.

Општина Карбинци

- Интернет-страницата на општината да добие поинформативен карактер и да биде насочена кон информирање за услужните дејности на општината, контакти со општинската администрација и контакт со советниците.

- На видни места на влезовите на општината и на интернет-страницата на општината да се постават списоци на услугите што ги дава општината и на потребните документи за добивање на тие услуги, формулари за услугите, роковите во кои се добиваат услугите, цените и информации за контакт со одговорните службеници.

- На видни места на влезовите на општината да се истакнат главните надлежности на општината и на подрачните одделенија на министерствата и агенциите

- На интернет-страницата на општината да се објави буџетот на општината за тековната година и завршната сметка од претходната година.

Препораки за добро управување на локално ниво Југозападен плански регион

Генералните препораки за општините:

- Општините да донесат правилници и планови за јавност во работењето со кои формално ќе го регулираат начинот на учество на граѓаните и граѓанските организации во работата на советот на општината и во телата креирани од советот.

- Дефинирање на советничките прашања во рамките на статутот и деловниците за работа на советот и нивно одржување пред усвојување на дневниот ред на седниците

- Објавување на информации за работа на Комисиите формирани од страна на општината

- Општините задолжително да започнат со објавување на договорите за јавни набавки на општинските интернет страници.

- Општините да ги објавуваат огласите за вработувањата како и кои склучените договори за вработување кои се реализираат во општината.

- Општините да развијат механизми за консултации на граѓаните во процесот на донесување на одлуки

- Завршните сметки да се објавуваат на веб страната и да бидат достапни на барање на граѓаните

Општина Струга

- Општината да ја известува јавноста во законски предвидениот рок од 7 дена пред почетокот на седницата на Советот

- Да се дефинира процедура за следење на седници на советот на општината и истите да бидат достапни за јавноста.

- Да се известува јавноста за одржување на седници на советот мин 7 дена пред одржувањето

- Да се објавуваат записниците од седниците на советот

- Да се дефинираат советничките прашања со актите на општината и истите да се одржуваат пред усвојување на дневниот ред на новата седница

- Договорите за јавни набавки да се објавуваат јавно (на веб страната на општината)

- Да се подигне учеството на граѓаните во процесот на донесување на одлуки преку испраќање на покани до заинтересираните страни

- Да се користат механизмите за консултации со јавноста почесто

Општина Охрид

- Општината да донесе план и правилник за јавност во работењето на општината

- Да се објавуваат договорите за јавни набавки и да се поставуваат на веб страната на општината

- Да се објавува дневниот ред за седниците на советот на општината во законски предвидениот рок од 7 дена пред почетокот на седниците

- Записниците од седниците на советот да се достапни за јавноста

- Да се објавува буџетот на општината во форма разбирлива за граѓаните на веб страна

- Да се овозможи на граѓаните непречено користење на правата за поднесување на оплаки и претставки

- Да се објавуваат извештаи за напредокот на одредени политики (годишни, квартални, итн..)

Општина Кичево

- Општината да донесе план и правилник за јавност во работењето на општината

- Лицето за односи за јавноста да биде оперативно, односно да биде достапно за граѓаните и да одговора на нивните барања

- Да се објавува дневниот ред за седниците на советот на општината во законски предвидениот рок од 7 дена пред почетокот на седниците

- Да се дефинира и објави процедура за следење на седници на советот за граѓаните

- Записниците од седниците на советот да се достапни за јавноста и на веб страната на општината

- Да се подобри соработката со граѓанскиот сектор при процесот на донесување на одлуки преку испраќање на покани на засегнатите страни за учество во расправата по одредени прашања

- Да се објавуваат извештаи за напредокот на имплементацијата на политиките на локално ниво

- Завршната сметка да се објави на веб страна и да биде достапна на барање на граѓаните

- За секоја планирана активност да се објави и предвидениот буџет за реализација на таа активност

Општина Вевчани

- Општината да донесе план и правилник за јавност во работењето на општината
- Лицето за односи за јавноста да биде оперативно, односно да биде достапно за граѓаните и да одговора на нивните барања
- Да се објавува дневниот ред за седниците на советот на општината во законски предвидениот рок од 7 дена пред почетокот на седниците
- Да се дефинира и објави процедура за следење на седници на советот за граѓаните
- Записниците од седниците на советот да се достапни за јавноста и на веб страната на општината
- Да се подобри соработката со граѓанскиот сектор при процесот на донесување на одлуки преку испраќање на покани на засегнатите страни за учество во расправата по одредени прашања
- Да се објавуваат извештаи за напредокот на имплементацијата на политиките на локално ниво
- Завршната сметка да се објави на веб страна и да биде достапна на барање на граѓаните
- За секоја планирана активност да се објави и предвидениот буџет за реализација на таа активност

Општина Центар Жупа

- Општината да донесе план и правилник за јавност во работењето на општината
- Лицето за односи за јавноста да биде оперативно, односно да биде достапно за граѓаните и да одговора на нивните барања
- Да се објавува дневниот ред за седниците на советот на општината во законски предвидениот рок од 7 дена пред почетокот на седниците
- Да се дефинира и објави процедура за следење на седници на советот за граѓаните
- Записниците од седниците на советот да се достапни за јавноста и на веб страната на општината
- Да се подобри соработката со граѓанскиот сектор при процесот на донесување на одлуки преку испраќање на покани на засегнатите страни за учество во расправата по одредени прашања
- Да се објавуваат извештаи за напредокот на имплементацијата на политиките на локално ниво
- Завршната сметка да се објави на веб страна и да биде достапна на барање на граѓаните
- За секоја планирана активност да се објави и предвидениот буџет за реализација на таа активност

Препораки за добро управување на локално ниво Југоисточен плански регион

Струмица

- На веб страната да се објават сите објавени, склучени и поништени постапки за јавни набавки
- На веб страната да се објавуваат огласите за нови вработувања, како и информации за нововработените лица во општината.
- Препорачливо е да се објавуваат извештаи од ревизии и од заклучоците на

инспекторите кои вршат мониторинг на општинските услуги.

- Списокот на услуги по сектори, како и ценовник за истите, освен на веб страната да се објави на видно место во општинската зграда.

Радовиш

- На веб страната да се објават сите објавени, склучени и поништени постапки за јавни набавки
- На веб страната да се објавуваат огласите за нови вработувања, како и информации за нововработените лица во општината.
- Да се подготви и усвои процедура за учество на граѓаните во креирање и донесување на општинскиот буџет.
- Општината да го регулира начинот за добивање на повратни информации од страна на граѓаните во врска со задоволството од услугите на општината
- Општината да врши проценка на потребите на локалната заедница
- Да се регулира правото на поплаки, претставки и жалби со посебна процедура.
- Навремено да се доставуваат материјалите на советниците за седниците на совет

Богданци

- Да се практикува одржување на редовни колегиуми со градоначалникот и раководителите на сектори
- На веб страната да се објават сите објавени, склучени и поништени постапки за јавни набавки
- Да се подготви и усвои процедура за учество на граѓаните во креирање и донесување на општинскиот буџет.
- Да се подготви и усвои процедура за консултации со јавноста
- Да се регулира правото на поплаки, претставки и жалби со посебна процедура.

Ново Село

- Веб страната редовно да се ажурира и надополни со: статутот на општината, деловникот за работа на советот на општината и останати општински акти, закони.
 - Редовно да се прикачуваат Службените гласници на веб страната
 - На веб страната да се објави листата на информации од јавен карактер и начинот на нивно барање.
 - Да се практикува одржување на редовни колегиуми со градоначалникот и раководителите на сектори
 - Да се објавуваат термините за одржување на седници на советот на општината и да се најде начин за информирање на јавноста
 - Да се регулира начинот на присуство на јавноста на седници на совет.
 - Да се објавуваат на веб страна општинскиот буџет и финансиските извештаи
 - Да се подготви и усвои процедура за учество на граѓаните во креирање и донесување на општинскиот буџет.
 - Да се донесе план за соработка на општината со граѓанскиот сектор.
 - Да се подготви и усвои процедура за консултации со јавноста.
 - Општината да го регулира начинот за добивање на повратни информации од страна на граѓаните во врска со задоволството од услугите на општината и да врши проценка на потребите на локалната заедница
 - Да се регулира правото на поплаки, претставки и жалби со посебна процедура.
- За сите општини за кои нема посебно споменато некоја препорака, важи спроведувањето на општинските препораки за општините

Препораки за добро управување на локално ниво Пелагониски плански регион

Општите препораки кои се однесуваат на сите четири општини од Пелагонискиот регион се:

1 - Општините треба да донесат правилници и планови за јавност во работењето со кои формално ќе го регулираат начинот на учество на граѓаните и граѓанските организации во работата на советот на општината и во телата креирани од советот.

2 - Дефинирање на советничките прашања во рамките на статутот и деловниците за работа на советот на почетокот на седниците

3 - Информирање на граѓаните за работа на Комисиите формирани од страна на општината

4 - Општините задолжително да започнат со објавување на договорите за јавни набавки на општинските интернет страници.

5 - Општините да објавуваат информации за вработувањата кои се реализираат во рамките на општината.

6 - Општините да развијат системи за проверка на интересите и потребите на граѓаните што во крајна линија ќе води до поефикасно користење на ресурсите со кои располагаат.

За секоја општина покрај општите препораки наведуваме и индивидуални препораки:

Општина Битола

1 - Изработка на интернет страница која на прегледен и интуитивен начин ќе го структурира големото количество на информации кои во моментот се поставени но се непрегледни.

2 - Истакнување на лита на информации од јавен карактер во рамките на општината и постапката како граѓаните може да дојдат до овие информации

3 - ажурирање на огласната табла во општината со релевантни и актуелни информации и повици.

Општина Демир Хисар

1 - Објавување на содржината на дневниот ред на седниците на советот пред одржување на советот

2 - Објава на финансиските извештаи во форма разбирлива за граѓаните

3 - Објавување на завршна сметка покрај нејзиното објавување во службениот гласник на општината.

4 - Изготвување на правилник и критериуми кој ќе обезбедат транспарентност при доделување на финансиски средства на граѓанските организации од страна на општината

5 - Учество во работата на Советот на општината (дополнително) на советодавни тела составени од претставници на граѓанскиот сектор или претставници од бизнис сектор.

6 - Објавување на годишна работна програма по сектори

Општина Крушево

1 - Назначување - ангажирање на лице задолжено за односи со јавност

2 - Конституирање на урбани и рурални заедници како систем на комуникација со граѓаните

3 - Објавување на содржината на дневниот ред на седниците на советот пред одржување на советот

4 - Објава на финансиските извештаи во форма разбирлива за граѓаните

5 - Изготвување на правилник и критериуми кој ќе обезбедат транспарентност при доделување на финансиски средства на граѓанските организации од страна на општината

6 - Учество во работата на Советот на општината на советодавни тела составени од претставници на граѓанскиот сектор или претставници од бизнис сектор

7 - Објавување на годишна работна програма по сектори

Општина Долнени

1 - Назначување - ангажирање на лице задолжено за односи со јавност

2 - Објавување на содржината на дневниот ред на седниците на советот пред одржување на советот

3 - Објава на финансиските извештаи во форма разбирлива за граѓаните

4 - Изготвување на правилник и критериуми кој ќе обезбедат транспарентност при доделување на финансиски средства на граѓанските организации од страна на општината

5 - Учество во работата на Советот на општината на советодавни тела составени од претставници на граѓанскиот сектор или претставници од бизнис сектор

6 - Објавување на годишна работна програма по сектори

7 - Објавување на завршна сметка покрај нејзиното објавување во службениот гласник на општината.

Препораки за добро управување на локално ниво Полошки плански регион

Генерални препораки за сите општини од регионот се следниве:

- Темелните акти на општината да бидат достапни за граѓаните

о на нивно барање

о на веб страната на општината

- Општините навремено да ја известуваат јавноста за одржување на седници на советот и да го почитуваат законски определениот рок од минимум 7 дена пред одржување на седниците на советот.

- Општините да донесат план и правилник за јавност во работењето на општината

- Записниците од седниците на Советот јавно да се објавуваат

- Да се преземат мерки за вклучување на јавноста во процесот на донесување на одлуки на локално ниво

- Критериумите за доделување на финансиски средства за граѓанските организации јавно да се објавуваат

- Општинските веб страни редовно да се ажурираат и со корисни информации за граѓаните

- Да се користат прашалници за задоволство од услугите кои што ги нудат

- Формулари за барања на граѓаните, со јасни чекори за доставување да се бидат достапни на граѓаните

- Завршните сметки за претходната година редовно да се објавуваат

Општина Тетово

- Да се регулираат советничките прашања, и да се одржуваат на почетокот од секоја седница на советот

- Потпишани договори за јавни набавки да се објавуваат редовно

- Да се објави список со економски оператори кои што не се подобни да учествуваат во процедура за јавни набавки заради судир на интереси

- Да се зајакне соработката со сите заинтересирани страни преку испраќање на покани за следење на седниците во доменот на нивниот интерес
- Општината да усвои и да истакне на видно место етички кодекс за однесување на општинските службеници
- Да информира редовно за напредокот на политиките, особено оние кои што се поднесени од страна на граѓаните и граѓанските здруженија

Општина Боговиње

- Да се изготви процедура за следење на седниците на советот која што ќе биде достапна за граѓаните
- Потпишани договори за јавни набавки да се објавуваат редовно
- Да се објави список со економски оператори кои што не се подобни да учествуваат во процедура за јавни набавки заради судир на интереси
- Да се зајакне соработката со сите заинтересирани страни преку испраќање на покани за следење на седниците во доменот на нивниот интерес
- Да се зајакне отчетноста и пресретливоста на општината
- преку користење на прашалници за услугите
- објавување на завршна сметка
- известување за напредокот на одредени политики

Општина Брвеница

- Да се воспостави практика за одржување на колегиуми кај градоначалникот врз основа на претходно дефинирана агенда
- Потпишани договори за јавни набавки да се објавуваат редовно
- Да се објави список со економски оператори кои што не се подобни да учествуваат во процедура за јавни набавки заради судир на интереси
- Да се зајакне соработката со сите заинтересирани страни преку испраќање на покани за следење на седниците во доменот на нивниот интерес
- Редовно да се одржуваат консултации со јавноста за спроведување на политиките на локално ниво
- Да се објави листа на информации од јавен карактер
- да се овозможи пристап до информациите од јавен карактер преку изготвување на формулари и да се запазува предвидениот законски рок за одговор на барањата
- Општината да објави завршна сметка

Општина Врапчиште

- Да се воспостави практика за одржување на колегиуми кај градоначалникот врз основа на претходно дефинирана агенда
- Потпишани договори за јавни набавки да се објавуваат редовно
- Да се објави список со економски оператори кои што не се подобни да учествуваат во процедура за јавни набавки заради судир на интереси
- Да се зајакне соработката со сите заинтересирани страни преку испраќање на покани за следење на седниците во доменот на нивниот интерес
- Да се почитува правото на граѓаните за претставка и поплака пред општината и да се овозможи нивна непречена примена
- Редовно да се одржуваат консултации со јавноста за спроведување на политиките на локално ниво
- Да се објави листа на информации од јавен карактер

- Да се изготвуваат и објавуваат извештаи за напредокот на имплементација на политиките на локално ниво

Општина Гостивар

- Општините навремено да ја известуваат јавноста за одржување на седници на советот и да го почитуваат законски определениот рок од минимум 7 дена пред одржување на седниците на советот.
- Општините да донесат план и правилник за јавност во работењето на општината
- Записниците од седниците на Советот јавно да се објавуваат
- Да се преземат мерки за вклучување на јавноста во процесот на донесување на одлуки на локално ниво
- Да се објавуваат финансиски извештаи во форма разбирлива за обичниот граѓанин
- Критериумите за доделување на финансиски средства за граѓанските организации јавно да се објавуваат
- Општинските веб страни редовно да се ажурираат и со корисни информации за граѓаните
- Да се користат прашалници за задоволство од услугите кои што ги нудат

Препораки за добро управување на локално ниво Североисточен плански регион

Општините од Североисточен плански регион треба да се отворени за граѓаните, потребно е да ја сменат паролата на своето владеење и да ја усвојат паролата дека се Општината е во функција на граѓаните и тоа да им е водилка во работењето.

Огласни табли и достапност на информации

Сите општини треба да создадат простор за граѓаните во рамки на своите простори.

- Каде ќе се информираат, едуцираат, дознаваат и споделуваат се што се случува во општината.

- Можностите кои ги имаат во општината, услугите, начинот на извршување на услугите, правилниците на функционирање на секторите во општината.

- Правата на граѓаните, достапност до информации од јавен карактер, олеснувања на барањата, начинот на трошење на јавните пари.

- Како и каде да побараат помош, како да се благодарат, како да поттикнат промени и подобрување на локалната заедница и животот во општината

- Објавување на етичкиот кодекс во рамки на кој треба да функционира општината и придржување на истите

- Критериуми за работата и мерки кои се превземаат за подобрување на истата.

- Функционирање без пријателства и љубезност на сите вработени во општината.

Работата на Советите и Градоначалникот:

- Јавност во работата и донесувањето на одлуки да се подигне на високо ниво

- Навремено соопштување за дневниот ред на седниците и достапност на материјалите за истите

- Увид во распределбата и трошење на јавните пари, консултирање со граѓаните и со проценка на потребите на локалната заедница

- Отворени врати на градоначалниците за граѓаните, да се овозможи пријатно

чувство и вистинска слика на градските татковци кои се грижат за граѓаните и се спремни да ги сослушаат

- Јасни правила за начинот на работењето и почитување на истите
- Спречување на конфликт на интереси и јавна објава на начинот на кој се прави тоа
- Мониторирање на работата – правила и процедури со кои јавноста е запознаена

Информирање на јавноста за работата и постигнувањата

- Редовно ажурирање на веб страните со сите информации за случувањата
- Објава на критериуми за поделба на средства

- Повикување на постојани јавни консултации на граѓаните и слух за препораките на граѓаните, како и увид во потребите и проценка за остварувањето.

Потребно е целокупно подигнување и на свеста и на самиот граѓанин за неговата улога и важноста од нивна интервенција при работата на општината и општинската администрација.

Препораки за добро управување на локално ниво Скопски плански регион

Врз основа на резултатите добиени од ова истражување, генералните препораки за општините од овој регион би биле следниве:

- Статутот и Деловникот како основни акти за функционирање и организација на општините да бидат достапни за сите граѓани. Наједноставно решение би било истите да бидат достапни на интернет, односно на веб страната на општините
- Општините да донесат соодветни акти (план и правилник) за јавност во работењето на општинските тела
- Буџетот како јавен документ за тоа како се планира да се трошат парите на граѓаните да биде достапен кај сите општини
- Службениот гласник да биде достапен за сите граѓани најмалку на нивно барање, а по можност и на веб страната на општината
- Општините да објавуваат листа на информации од јавен карактер
- Општините редовно да објавуваат информации за јавните набавки
- Потпишаните договори за јавни набавки да бидат достапни за граѓаните
- Општините да ги објавуваат критериумите за доделување на финансиски средства на граѓанските организации на нивните веб страни, или најмалку истите да бидат достапни на барање на граѓаните
- Да се објавуваат листа на граѓански организации кои што имаат добиени финансиска поддршка од општината
- Да се објавуваат листа на фирми кои што заради судир на интереси не се подобни да учествуваат во процедура за јавна набавка
- Општинскиот буџет да биде достапен и во форма разбирлива за обичниот граѓанин – граѓански буџет
- Општините да објават листа на услуги кои што ги нудат на граѓани
- Општините да обезбедат достапност на формулари за полесно реализирање на барањата од страна на граѓаните

Препораки за општините

Препораки за општина Карпош

- Јавноста да се известува за одржување на седници на советот мин. 7 дена пред одржувањето на седницата (на интернет, огласна табла и во медиумите), освен за вонредни седници²;
- Работните материјали да се достапни за членовите на Советот заедно со поканите за Седница, но не помалку од 7 дена пред одржување на седница; во моментот работните материјали се достапни само за лица со кориснички профили на веб страната на општината, а не и за пошироката јавност;
- Работните материјали да бидат достапни и за граѓаните на општината, на нивно барање или на веб страната на општината;
- Записниците од седниците на советот да се објавуваат на општинската веб страна;
- Критериумите за доделување на финансиски средства на граѓанските организации да бидат јавно објавени на веб страната;
- Прописите на општината (Статутот, деловник итн.) да се постават на веб страната на општината;
- Да се овозможи пристап на граѓаните до потпишаните договори за јавни набавки (да се постават на веб страната на општината)
- Да се објави листа на економски оператори кои што заради судир на интереси не можат да се учествуваат во тендерска постапка
- Буџетот да се објавува и во форма разбирлива за граѓаните (со информации по буџетски корисник)
- За секоја планирана активност општината да го објавува и предвидениот буџет за таа активност
- Да се објави листа на граѓански организации на кои што им се доделени средства

Препораки за општина Кисела Вода

- Советот да донесе правилник и план за јавност при работењето на општината
- Работните материјали за Седниците на советот на општината да се достапни и за јавноста (на веб страната или огласната табла)
- Записниците од седницата да се достапни за граѓаните на веб страната, огласната табла или на барање на граѓаните
- Да се воспостави практика на користење на институтот советнички прашања на седниците на почеток од седниците. Истите да бидат дефинирани и утврдени со деловникот и Статутот на општината
- Да се определи термин на градоначалникот за средби со граѓаните и тој термин да се почитува
- Да се објават потпишаните договори за јавни набавки (на интернет страната, огласната табла или на друг начин)
- Да се објави листа на економски оператори кои што не се подобни да учествуваат во тендерска постапка заради конфликт на интерес
- Да се доставуваат одлуките за вработувања во општинската администрација на увид на граѓаните.
- Да се објават критериуми за доделување средства за граѓанските организации
- Општината да објавува годишна програма со индикатори за успех
- Да се објават информации за тела кои што вршат мониторинг на работата на општината (Државен инспекторат за локална самоуправа, Мин. За локална самоуправа)

² Член 39, ЗАКОН ЗА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА Р.М.“Сл. весник на Р Македонија” бр.5 од 29.01.2002 год.

Препораки за општина Центар

- Советот да донесе правилник и план за јавност при работењето на советот на општината
- Записниците од седницата да се достапни за граѓаните на веб страната, огласната табла или на барање на граѓаните
- Да се востанови практика за користење на институтот советнички прашања на седниците на почеток од седниците. Истите да бидат дефинирани и утврдени со деловникот и Статутот на општината
- Да се почитува востановениот терминот на градоначалникот за средби со граѓаните
- Да се објават потпишаните договори за јавни набавки (на интернет страната, огласната табла или на друг начин)
- Да се објави листа на економски оператори кои што не се подобни да учествуваат во тендерска постапка заради конфликт на интерес
- Да се објават критериуми за доделување средства за граѓанските организации
- Да се користат прашалници за задоволство на граѓаните од услугите кои ги нуди општината
- Општината да објавува годишна програма со индикатори за успех
- Да се објават информации за тела кои што вршат мониторинг на работата на општината (Државен инспекторат за локална самоуправа, Мин. За локална самоуправа)

Препораки за општина Шуто Оризари

- Општината мора да биде отворена за граѓаните и во поглед на доставување на информации но и во буквална смисла, односно да се избегнат вакви практики на заклучување на општината. Мора да се најде начин да се реши ситуацијата со барањата кои што не се во надлежност на општината. За надминување на оваа ситуација предлагаме
 - o да се назначи лице кое што ќе ги упатува овие граѓани на вистинските места за нивните барања и прашања
 - o Да се одржат серија на предавања за надлежностите на општината на која вработените во општинската администрација со градоначалникот ќе бараат решение за потребите на граѓаните
 - o На долг рок – да се одржува барем еднаш месечно собир на граѓаните на кои ќе се дискутира за сите прашања кои се од интерес на граѓаните а кои не се во надлежност на општината. Гости на овие собири би биле претставници од институциите кои се надлежни за решавање на овие проблеми на граѓаните.
- Да се промовираат алатките за учество на граѓаните во донесувањето на одлуки и мерење на квалитетот на понудените услуги како екранот на допир поставен во рамки на иницијативата Моја општина од страна на Програмата за развој на ОН (УНДП) во Македонија
- Со оглед на слабите резултатите, истражувачкиот тим на ЦИКП, посебно за општина Шуто Оризари, се става во располагање на општината³ заеднички да ги разгледаат слабостите и да дадат предлози за надминување на слабостите. За ова ќе биде покрената иницијатива од наша страна, и доколку општината прифати, овие активности би биле дел од заложбите за пробно споделување на позитивните искуства од другите општини и нивно практично спроведување во конкретна општина.

³ Активности за споделување и спроведување на најдобри практики од општините би можеле да се спроведуваат во сите општини опфатени со истражувањето, доколку изразат волја за ова.

Препораки за општина Зелениково

- Општината да ја стави во функција општинската веб страна на која граѓаните ќе можат да се информираат за активностите во општината. Како алтернатива може да се повеќе да се користи профилот на социјалните мрежи со што информациите би допреле до поголем број на граѓани кои што се корисници на социјалните мрежи
- Да се организираат почесто средби со граѓаните и се охрабрат граѓаните да поднесуваат граѓански иницијативи. Воедно би требало да им се објасни процедурата за поднесување, како и обврските на општината да постапува по овие иницијативи;
- Советот да донесе правилник и план за јавност при работењето на советот на општината
- Записниците од седницата да се достапни за граѓаните на веб страната, огласната табла или на барање на граѓаните
- Да се востанови практика за користење на институтот советнички прашања на седниците на почеток од седниците. Истите да бидат дефинирани и утврдени со деловникот и Статутот на општината
- Да се почитува востановениот терминот на градоначалникот за средби со граѓаните
- Да се објават потпишаните договори за јавни набавки (на интернет страната, огласната табла или на друг начин)
- Да се објави листа на економски оператори кои што не се подобни да учествуваат во тендерска постапка заради конфликт на интерес
- Буџетот на општината да биде претставен и во форма разбирлива за граѓаните
- Да се објавува завршната сметка
- Да се објават критериуми за доделување средства за граѓанските организации
- Да се користат прашалници за задоволство на граѓаните од услугите кои ги нуди општината
- Општината да објавува годишна програма со индикатори за успех
- Да се објават информации за тела кои што вршат мониторинг на работата на општината (Државен инспекторат за локална самоуправа, Мин. За локална самоуправа)

Препораки за општина Илинден

- Навремено известување на граѓаните за терминот на одржување на седници на советот во рок од 7 дена претходно;
- Да се обезбеди достапноста на записниците од седниците на советот на веб страната на општината
- Потпишаните договори за јавни набавки да се постават на веб страната на општината
- Да им се овозможи на граѓаните полесно да го реализираат своето право на поплаки и претставки. Обрасци за пополнување на претставки и поплаки да се постават на влезот, а кутијата за претставки и поплаки да биде на место каде што граѓаните анонимно ќе можат да ги достават;
- Овозможување полесен пристап на граѓаните до информациите од јавен карактер;
- Да се постави етички кодекс на видно место за граѓаните;

Препораки за општина Студеничани

- Усвојување на план и правилник за јавност во работењето на општината
- Одржување на колегиуми кај градоначалникот барем еднаш месечно, на кој ќе се овозможи внатрешен проток на информации, кој што пак од друга страна е значаен за

споделување на информации со јавноста и подигање на нивото на ефикасност и ефективност на општинската администрација

- Да се назначи лице за односи со јавноста кое ќе биде оперативно и ќе одговара на прашањата на граѓаните.
- Граѓаните да се известуваат за одржување на седница на советот на општината минимум седум дена пред одржувањето
- Материјалите за седницата да се доставуваат навремено и да бидат достапни и за заинтересираната јавност;
- Општинскиот буџет да биде достапен за јавноста (на веб страната, на огласна табла итн.)
- Општинскиот буџет да биде во форма разбирлива за граѓаните
- Да се објавуваат завршната сметка и останатите финансиски документи
- Да се користат прашалници за квалитетот на услугите од општинската администрација

Препораки за општина Сарај

Исто како и за општина Шуто Оризари, и за општина Сарај, со оглед на слабите резултати, истражувачкиот тим на ЦИКП, се става во располагање на општината заеднички да ги разгледаат слабостите и да дадат предлози за надминување на слабостите. За ова ќе биде покрената иницијатива од наша страна, и доколку општината прифати, овие активности би биле дел од заложбите за пробно споделување на позитивните искуства од другите општини и нивно практично спроведување во конкретна општина.

За останатите детектирани слабости, иако многу, ги издвојуваме следниве за кои што сметаме дека се поприоритетни:

- Општината да ја стави во функција општинската веб страна на која граѓаните ќе можат да се информираат за активностите во општината. Како алтернатива може да се повеќе да се користи профилот на социјалните мрежи со што информациите би допреле до поголем број на граѓани кои што се корисници на социјалните мрежи
- Да се организираат почесто средби со граѓаните и се охрабрат граѓаните да поднесуваат граѓански иницијативи. Воедно би требало да им се објасни процедурата за поднесување, како и обврските на општината да постапува по овие иницијативи;
- Советот да донесе правилник и план за јавност при работењето на советот на општината
- Записниците од седницата да се достапни за граѓаните на веб страната, огласната табла или на барање на граѓаните
- Да се востанови практика за користење на институтот советнички прашања на седниците на почеток од седниците. Истите да бидат дефинирани и утврдени со деловникот и Статутот на општината
- Да се објавуваат буџетот и останатите документи поврзани со финансиското работење на општината;

Препораки за општина Аеродром

- Советот да донесе правилник и план за јавност при работењето на советот на општината
- Записниците од седницата да се достапни за граѓаните на веб страната, огласната табла или на барање на граѓаните
- Да се објават потпишаните договори за јавни набавки (на интернет страната, огласната табла или на друг начин)

- Да се објави листа на економски оператори кои што не се подобни да учествуваат во тендерска постапка заради конфликт на интерес
- Да се објавува буџетот општината во форма разбирлива за граѓаните
- Да се користат прашалници за задоволство на граѓаните од услугите кои ги нуди општината
- Општината да објавува годишна програма со индикатори за успех
- Да се објават информации за тела кои што вршат мониторинг на работата на општината (Државен инспекторат за локална самоуправа, Мин. За локална самоуправа)

Препораки за општина Чучер Сандево

- Усвојување на план и правилник за јавност во работењето на општината
- Одржување на колегиуми кај градоначалникот барем еднаш месечно, на кој ќе се овозможи внатрешен проток на информации, кој што пак од друга страна е значаен за споделување на информации со јавноста и подигање на нивото на ефикасност и ефективност на општинската администрација
- Да се назначи лице за односи со јавноста кое ќе биде оперативно и ќе одговара на прашањата на граѓаните.
- Граѓаните да се известуваат за одржување на седница на советот на општината минимум седум дена пред одржувањето
- Материјалите за седницата да се доставуваат навремено и да бидат достапни и за заинтересираната јавност;
- Општинскиот буџет да биде достапен за јавноста (на веб страната, на огласна табла итн.)
- Општинскиот буџет да биде во форма разбирлива за граѓаните
- Да се објавуваат завршната сметка и останатите финансиски документи
- Да се користат прашалници за квалитетот на услугите од општинската администрација

Препораки за Град Скопје

- Да се донесе и да се имплементира правилник и план за јавност во работењето на град Скопје
- Известување на граѓаните за одржување на седница минимум 7 дена пред одржувањето на веб страната или преку друг медиум.
- Записниците од седниците на советот да бидат достапни на веб страната на општината
- Да се пристапи кон објавување на буџетот во форма разбирлива за граѓаните
- Критериумите за доделување на финансиски средства да бидат јавно објавени на веб страната на општината
- Да се олесни пристапот до информациите од јавен карактер за граѓаните

Препораки за општина Чаир:

- Усвојување на план и правилник за јавност во работењето на општината
- Одржување на колегиуми кај градоначалникот барем еднаш месечно, на кој ќе се овозможи внатрешен проток на информации, кој што пак од друга страна е значаен за споделување на информации со јавноста и подигање на нивото на ефикасност и ефективност на општинската администрација
- Да се назначи лице за односи со јавноста кое ќе биде оперативно и ќе одговара на прашањата на граѓаните.

- Граѓаните да се известуваат за одржување на седница на советот на општината минимум седум дена пред одржувањето
- Материјалите за седницата да се доставуваат навремено и да бидат достапни и за заинтересираната јавност;
- Општинскиот буџет да биде достапен за јавноста (на веб страната, на огласна табла итн.)
- Општинскиот буџет да се објавува и во форма разбирлива за граѓаните
- Да се објавуваат завршната сметка и останатите финансиски документи
- Да се користат прашалници за квалитетот на услугите од општинската администрација